

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

VOLUME IV.—LETO IV.

CLEVELAND, OHIO. TOREK (TUESDAY) APRIL 12th '21

St. 85 (No.)

Single Copy 3c.

Entered as Second Class Matter April 29th 1918, at the Post Office at Cleveland, O., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c.

ANGLEŠKI PREMOPARJI, ŽELEZNIČARJI IN TRANSPORTNI DELAVCI SO SOLIDARNI.

VESELJE VLADE PREMOPARSKIH PODJETNIKOV, DA JE KRIZA PRI KRAJU, JE UNIČIL MANIFEST DELAVSKE TROZVEZE, V KATEREM SE IZJAVLJAJO ŽELEZNIČARJI IN TRANSPORTNI DELAVCI, DA AKO VLADNE PONUDBE PREMOPARJEM NE BODO ZADOVOLJIVE, TEDAJ BO TAKOJ PROGLAŠENA GENERALNA STAVKA.

LONDON, 11. aprila. — Ko so štrajkujoči rudarji sprejeli načrt Lloyd George-a za nadaljna pogajanja, se je mislilo, da je s tem kriza docela minula. Sedaj pa se je izkazalo, da je položaj še ravno tak kot je bil pred nekaj dnevi, ko se je govorilo, da je Anglija na pragu velike industrijske revolte, kajti delavska trozveza je danes izdala manifest, v katerem je rečeno, da ako se premoparjem ne bo stavilo pogojev, kakršne bi lahko njih tovariši v trozvezi priporočali, da jih sprejmejo, tedaj bodo železničarji in transportni delavci nemudoma prenehali z delom.

S to grožnjo izjavo delavske trozveze v ozračju se so danes popoldne ob 4. uri pričela po posredovanju vlade pogajanja med premoparji in premogovnimi podjetniki.

Dopoldne je obema strankama govoril ministrski predsednik Lloyd George, ki je povdarjal teškoče premogovne trgovine v očigled padajočih cen, in pa da vlada ne bo pod nobeno ceno podala garancije za gotove plače, ki bi bile višje kot pa jih jamči finančno stanje premogovne industrije.

Konferenca se nadaljuje jutri. Kaj bo prinesla, je absolutno nemogoče trdit. Vse je odvisno od stališča, ki ga zavzame vlada.

Delavska trozveza pravi v svojem manifestu, ki ga je izdala danes:

"Izprijte premoparjev je pravcata kriza v zgodovini delavskega gibanja. Prizadeta vprašanja so življenska gibanja za vse panoge delavstva. Organizirano delavstvo je že ponovno povedalo tako vladi kot lastnikom, da ne bo dovolilo znižanja življenskega standarda delavstva, in da se bo borilo do skrajne meje proti vsakemu napadu na organizirano delavstvo. Predlogi, katere hočejo lastniki s pomočjo vlade in potom izprtja vsiliti, so največja nevarnost za delavstvo. Dolga leta se je strokovno organizirano delavstvo borilo v prvi vrsti za uvedbo narodnih mezdnih sporazumov. Premoparjem, železničarjem in transportnim delavcem se jih je po dolgih bojih posrečilo doseči. Sedaj pa so lastniki premogorovov vrgli ta princip strani. Pogoje, katere se danes skuša vsiliti premoparjem, se bo jutri skušalo vsiliti tudi drugim razredom delavcev, ako se jim sedaj ne postavi po robu."

Anglija zviša armado.

LONDON, 11. aprila. — Danes je vojno ministrstvo naznanilo, da se bo angleška armada zvišala za nadaljnjih 300.000 mož, zračna sila pa 10.000 mož. Tako bo sedaj angleška armada štela 641.000 mož, zračne sile pa 40.880 mož.

Ti sklepi vojnega ministrstva so vzbudili pri ljudstvu jako dosti ugibanja, kaj da je pravzaprav za njimi. Nekateri so mnenja, da se je to napravilo v očigled bližajočega se 1. maja, ko bo Nemčija morala podati definitivno odškodninska zagotovila, z ozirom na dejstvo, da je večji del obstoječe armade vzprijelo premogarske stavke doma zaposlen. Drugi so zopet mnenja, da se namerava poslati na Irsko nadaljna ojačenja.

Z ozirom na prvo točko se je razširila danes vest, ki ima morda kaj zveze z odredbo vojnega ministrstva. Poroča se namreč, da je med Francozi in Nemci prišlo do bojev, in da so prizadete tudi angleške čete ob Reni. Ba je bilo več angleških vojakov ranjenih. Ranjenci so bili baje izkranci v Southamptonu in prepeljani v London. Več ljudi zatrjuje, da so videli ranjence prihajati na Waterloo železniški postaji.

Te vesti sponfinjajo na vesti o ruskih četah, ki so potovale skozi Anglijo začetkom vojne. V uradnih krogih se je vesti o tem docela zanikavalo, in na francoskem konzulatu je bilo rečeno, da so bile tozadevne vesti očitno del nemške propagande, da se napravi razdor med

Bivša nemška cesarica je umrla.

Berlin, 11. aprila. — Danes je bilo tukaj naznanjeno, da je danes zgodaj zjutraj umrla v Doornu na Holandskem bivša nemška cesarica Avgusta Viktorija. Kot se poroča, se bo pogreb bivše cesarice vršil v Potsdamu in sicer v soboto.

Truplo bo dospelo na Wildpark železniško postajo v petek zvečer in bo ostalo v sprejemni sobi do sobote zjutraj. Ob krsti bo stala častna straža, sestojeca iz častnikov bivše dvorne straže.

Bivši kaiser Viljem bo truplo pokojne cesarice spremljal samo do nemške meje, potem pa se bo moral vrniti nazaj v Doorn. Dr. Ernest von Dryander, bivši dvorni duhovnik, je sinoči odpotoval v Doorn. On bo spremljal krsto bivše cesarice do Potsdama in bo imel tudi nagrobni govor.

Princi Eiter Friedrich, Oscar in August Wilhelm, stanujejo v Potsdamu, so bili danes še negotovi, da-li odidejo v Doorn. Priprave za pogreb so ožji prijatelji napravili že pred šestimi tedni, ker se je vedelo, da bivša cesarica ne more več dolgo živeti. Pogrebne ceremonije bodo čisto priproste, in njeno krsto se bo položilo v Temple grobišče.

Konzervativni in monarhistični listi so danes izšli črno obrobjeni z velikimi napismi: "Naša cesarica je mrtva". Potem se na dolgo in široko razpravljalo o tragediji njenega življenja, končane pa v prognanstvu.

Radikalni listi so vest prinesli na notranji strani, svačeh obnem, da bodo monarhisti morda skušali izrabiti smrt bivše cesarice za politične namene.

"Vorwaerts" organ nemške socialne demokratične stranke, pravi, da prizadevanja, da se iz umrle cesarice napravi junakinja in mučenico, ne morejo uspeti, kajti njeno življenje ne zasluži, da bi se ji posvečalo več pozornosti kot katerikoli drugi nemški materi.

"Freiheit", organ neodvisne socialistične stranke prinaša vest o smrti bivše cesarice na drugi strani v treh vrstah.

Pokojna cesarica je bila rojena 22. oktobra, 1858 v Dolzigu, kot hči nadvojvode Friderika Scheswig-Holsteinskega. Z bivšim kaiserjem se je poročila 27. februarja 1881. Iz zakona se je rodilo šest sinov in ena hči.

Monarhisti se pripravljajo na cesaričin pogreb.

Berlin, 11. aprila. — Monarhisti mislijo izpremeniti pogreb bivše cesarice v najstajnejšo demonstracijo nemških monarhistov, odkar je revolucija strmo glasila cesarsko vladu.

Zadnje čast bivši cesarici bodo izkazali feldmaršal Hindenburg, Mackensen in Ludendorff, veliko generalov in velik del starega generalnega armadnega štaba.

Pogreb se bo vdeležilo tudi veliko članov prejšnjih vladarskih družin, katerih je v Nemčiji 22.

Francijo in Anglijo. Toda tozadevne vesti so bile vendarle resnične.

Župan iz Corka deportiran?

Washington, 11. aprila. — Delavski tajnik Davis je danes odločil, da irski župan iz Corka, Donald O'Callaghan, ki je prišel v Združene države brez potnega lista, ne more ostati tukaj in da se mora zopet vrniti na Irsko. Iz Philadelphije, kjer se sedaj nahaja O'Callaghan, pa se poroča, da se ta pod nobenim pogojem ne mara vrniti v roke angleškim biričem.

Haywood in 79 drugih članov I. W. W. mora v zapor.

Washington, 11. aprila. — Najvišje sodišče Zedinjenih držav je odklonilo še enkrat sprejeti v razmotrivanje slučaj Williama D. Haywooda in 79 drugih članov organizacije I. W. W. (industrijskih delavcev sveta). Obsojeni so bili od sodnika Landisa v Chicagu leta 1918, ker so bili obdolženi, da so nasprotovali vladi v njenem vojnem prizadevanju.

Haywood, ki je bil svoječasno tajnik I. W. W. in 14 drugih, je bilo obsojenih v dvajsetletno ječo in na \$20.000 do \$35.000 globe. Vsi obsojenci so bili poslani v Leavenworth jetnišnico v Kansasu, toda so bili izpuščeni pod \$500.000 varščine za toliko časa, da najvišje sodišče poda svojo odločitev z ozirom na njihove apele za novo obravnavo.

Obsodbe I. W. W. članov so bile posledica obsežne gonje justičnega departmanta, ki je bila vzprijeta leta 1917. Vsega skupaj je bilo prijatih 166 mož, od katerih jih je bilo 97 obsojenih. Nekateri so svoje kazni že doslužili.

V apelu na najvišje sodišče zoper odločitev nižjega sodišča se je navajalo dejstvo, da so bili vsi dokazi proti obtožencem dobljeni na protipostaven način, in da se jih je zaplenilo tekem pogonov brez preiskovalnih ali drugih sodnijskih dovoljenj.

Chicago, 11. aprila. — Otto Christensen, ki je zagovarjal W. Haywooda in njegove tovariše, se je v očigled odločitve najvišjega sodišča izrazil, da se bo Haywooda in druge člane I. W. W. skušalo rešiti pred zaporom na podlagi trditve, da so politični kaznjenci, in bi bili v diviziji splošne amnestije tudi oni deležni pomiloščenja.

Turki še vedno napadajo.

Pariz, 11. aprila. — Poročilo iz Carigrada pravi, da so Turki pri Denizli, 100 milj južno od Afium-Karibassar pričeli z ofenzivno proti Grkom, in da se prizadevajo grško desno krilo docela obkoliti.

Turki so dobili iz Kavkaza 10 divizij ojačenj, kar je posledica sporazuma med moskovsko in turško nacionalistično vladu v Angori. Kako velikanske izgube je v zadnjih bojih utrpela grška armada, je razvidno iz tega, da so samo tri divizije izgubile 6.200 v ubitih in ranjenih.

UBIT PRI POGREBU.

Medina, O., 11. aprila. — Pogrebni S. R. Aule, je bil danes na mestu ubit, ko je vlak zadel mrliški voz, katerega je on vozil. Mrliški voz je bil docela razbit, istotako tudi krsta, in truplo žene nekoga farmerja, katere pogreb se je vršil, je bilo vrženo daleč v stran.

Demonstracija za amnestijo bo sijajna.

Washington, D. C. — Danes je komitej, ki ima v rokah organiziranje kampanje za amnestijo političnih kaznjencev, izdal v javnost podrobne načrte o demonstraciji, katero se bo vzprijelo v sredo in četrtek v Washingtonu.

Komitej za politično amnestijo sestoji iz delegatov socijalistične stranke, strokovnih unij, farmersko-delavske stranske, zveze za ameriške civilne svobodščine in raznih drugih naprednih organizacij.

Delegati, ki bodo prišli iz vseh delov Zedinjenih držav, se bodo sestali v Washingtonu v sredo, 13. aprila, ko bo minulo ravno dve leti, odkar je Debs zaprt. Tega dne se bo predložilo kongresu tudi na milijone podpisov v prilog pomiloščenja Debsa in drugih političnih kaznjencev, katere se je nabiralo med delavstvom širom Združenih držav.

Med zastopniki komiteja, ki bodo sprejeti od predsednika Hardinga, bo soc. vodja Morris Hillquit, Jackson Ralston, odvetnik za ameriško delavsko federacijo in Roger Baldwin, ki bo zastopal zvezo za ameriške civilne svobodščine. V komiteju, ki bo šel k justičnemu tajniku Daughertyju pa bo zastopal socijalistično stranko znani odvetnik Seymour Stedman.

Zvečer se bo vršilo v prostozidarskem templju veliko zborovanje, na katerem bodo govorili senator Joseph I. France, John H. Holmes, James H. Maurer, ki bo zastopal delavsko federacijo iz Pennsylvanije in pa kongresman Lodon Meyer. V torek bodo manjše delegacije obiskale razne kongresmane iz svojih okrajev.

Ko je senator France sprejel povabilo, da govori na zborovanju za oprostitve političnih kaznjencev, je podal naslednjo izjavo:

"Vsi moške in žene brez ozira na politične vezi imajo skupnih nekaj fundamentalnih principov. Med te se lahko prišteva svoboda govora, prosto izražanje mnenja, in svoboda zborovanja. Veliko demokratov in republikancev poznam, ki se bodo o teh vprašanjih strinjali z vsemi poštenimi in inteligentnimi ljudmi. To so moške, ki navzlic vsem svojim političnim prepričanjem smatrajo amnestijsko vprašanje velike važnosti, in ki bodo sodelovali z organiziranimi amnestijskimi silami za oproščanje političnih jetnikov in za upostavo predvojnih pravic z ozirom na svobodo govora in pisave.

James H. Maurer, predsednik pennsylvanske delavske federacije je v svojem sprejemnem pismu izjavil: "Jaz sem prepričan, da bo v večno sramoto naši vladi, da se v Združenih državah dve leti po podpisu premirja dobi še kaj takega kot politični kaznjenci. Pri vladi, ki se boji izraziti poštenih ljudskih misli in ki rabi bajonete in ječe, da jih zastavi, mora biti nekaj korenito napačnega."

Organizirano delavstvo vspod se je odzvalo klicu za politično amnestijo. Majhne kot velike organizacije so z enako vneto pokazale svojo vnetost za to pravično stvar. Rudarska podružnica v Terre Haute, kjer je dom Debsa, je na članstvo naložila 50c posebne naklade, da more poslati svojo delegacijo v Washington.

Svoje delegate bo poslala tudi

Zavezniki odgovorili na noto glede Japa.

Washington, 11. aprila. — Tukaj so se razširile govorice, da sta Anglija in Francija že odgovorili na zadnjo noto državnega tajnika Hughesa glede mandata nad pacifičnim otokom Jap; iz poročil državnega departmanta je tudi razvidno, da so prejeti odgovori, toda ne izda se niti najmanj, kakšnega značaja da so. Francija je v neki prejšnji noti izrazila upanje, da se bo spor radi Japa poravnal potom direktnih pogajanj med Japonsko in Združenimi državami. Znano ni, da-li je Francija to svoje naziranje v sedanjem odgovoru zopet potrdila, toda najbrže je njen odgovor širšega značaja, kajti Hughesova nota se ni tikala samo Japa, temveč vprašanja mandatov sploh.

Kot se poroča, je Velika Britanija prišla na dan s formalnimi predlogi za poravnavo spora glede oljnih vrelcev v Mesopotamiji. Anglija predlaga, da nastavi posebnega komisarja, ki se naj bi pogajal z angleško oljno komisijo. Veruje se, da bi taka direktna pogajanja preje dovela do sporazuma kot pa pogajanja potom navadnih diplomatskih razgovorov.

ŽENA IMA PRAVICO DO MOŽEVIH ŽEPOV.

Chicago, 11. aprila. — Sodnik Hays je danes odločil, da žena sme obračati žepe svojega moža. To razsodbo je podal v slučaju Mr. in Mrs. Chas. Stearn. Ona je dejala, da jo je pognal iz hiše v nočni obleki, in da ko je prišla nazaj v nočni obleki, jo je zopet napadil in zagnal za njo njen kovček. Ko je sodnik vprašal moža, zakaj je to napravil, je dejal, da jo je našel, ko je brskala po njegovih žepih. "Ona ima ravno toliko pravice v hiši kot vi," je dejal sodnik in ga obsodil na \$50 globe.

Velika čikaška delavska federacija, ki šteje nad en milijon in pol članov, in istotako bodo odposlale svoje delegate unije iz Clevelanda, Milwaukee, Minneapolis, St. Louis, itd.

Kot se poroča, bo peticija, ki bo predložena kongresu, obsegala več imen kot katerakoli peticija, kar jih pomni ameriška zgodovina.

V Washington prihaja vsak dan na stotisoče podpisov.

Med prominentnimi Amerikanci, ki so podpisali peticijo, so Booth Tarkington, Zona Gale, oba znana pisatelja; slavni iznajditelj dr. Charles Steinmetz, profesor Davis Starr Jordan, in nadalje J. L. Magnes, Francis F. Kane, bivši okrajni pravdnik, P. P. Christensen, Helen Keller, Norman Hapgood, Mrs. Robert La Follette, Basil M. Maley, Robert Croly in R. F. Downing.

Mrs. Harriot Stanton Blatch, ki vodi delovanje amnestijskega komiteja, je na vprašanje, da-li misli, da bo kampanja uspešna, odgovorila:

"Že je čas, da Amerika sledi vzgledu Evrope. Najbolj primerno ameriškim tradicijam bi bilo, da bi sprejel splošno amnestijsko resolucijo za vse one, ki so bili obsojeni na podlagi špijskega zakona. Ko je bila civilna vojna končana, je predsednik Lincoln takoj proglasil splošno amnestijo. Mi resno upamo, da bo predsednik Harding sledil vzgledu Lincolna."

Ruska trgovska misija je zapustila Italijo.

London, Anglija. — Ruska trgovska misija, ki se je mudila v Italiji, da priredi za upostavitve trgovskih odnošajev med sovjetsko vlado in Italijo, je pretrgala svoja pogajanja z italijansko vlado in se vrnila v Rusijo. Za to je deloma odgovorno dejstvo, ker je italijanska vlada dala preiskati prtljage delegacije, in kot poročajo listi, našla veliko draguljev, ki so preje pripadali carjevi družini.

Poročevalec "Daily Herald" pravi, da ko je ruska delegacija dospela v Rim, so pravosodne oblasti izdale posebno odredbo za pregled prtljage delegacije. Mr. Vorosky, načelnik sovjetske misije, je zahteval, da se kovčki ne podredijo preiskavi, ker tako zahteva diplomatska imuniteta.

Italijanski socijalistični poslanec Rondani, ki je bil priča pregledu prtljage, izjavlja, da se ni v kovčkih našlo nikake zlatnine, izjemno ene biserne ovratnice, ki je bila last gospe Voroski, 24 srebrnih žlic, nekaj tapet, preprog in pohištva, s čemur se je mislilo opremiti urade, ki se ga je mislilo odpreti v Rimu. Ko je Voroski odhajal iz Rima, je izjavil, da je italijanska vlada samo gledala pretvezo, pod katero bi lahko mislijo spravila iz dežele.

Ema Goldman zaničuje lažnjiva poročila.

New York, 11. aprila. — Stela Kompa, nečakinja znane anarhistinje, Eme Goldman, ki je bila deportirana iz Združenih držav v Rusijo, je dobila od Eme Goldman pismo, v katerem označuje vse vesti o njenem pritoževanju nad življenjem v Rusiji in o tiraniji sovjetske vlade, o katerih pišejo ameriški listi, niso družega kot prazne izmišljotine.

Poročilo, da je prosila Amerikanco W. B. Vanderlipa za časa njegovega prvega potovanja v Rusijo, da ji pomaga vrniti se v Ameriko, označuje Ema Goldman v pismu skrajno smešnim.

"Jaz Vanderlipa celo nikdar videla nisem, niti si nisem prizadevala videti ga," piše Goldman. "Taka misel mi sploh nikdar v glavo ni prišla. Kot se mi zdi, misliš, da trpim veliko pomankanje. To ni tako hudo, in ko bi se šlo samo radi mene, bi sploh ne omenjala. Kako naj se pritožujem jaz, ko hrabro vztrajam ruski narod, ki prežeba in strada že tri leta?"

"Naša materialna revščina nikakor ni tako velika; nam se v splošnem godi boljše kot povprečnemu delavcu. Kadar smo v Moskvi ali Petrogradu, živimo v hišah za delegate, in ni nam treba stradati."

DVA PREMOPARJA UBITA.

Wheeling, W. Va., 11. aprila. — Danes sta bili na mestu ubita v rovu Elm Grove Mining Co. 18-letni B. McGill in 25-letni F. E. Nalone. Dva druga premoparja sta došla resne poškodbe, toda bosta najbrže okrevale.

ČUDEN SAMOMORILEC.

Steubenville, 9. 11. aprila. — Tu si je danes prežal žile na rokah 42-letni farmer Emile Hagija, nato pa se je še obesil. Pustil je notico v kateri pravi, da z ženo ne more živeti, brez nje pa tudi ne shajati, zato je bolje, da napravi konec.

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV
ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Business Place of the Corporation. 6418 ST. CLAIR AVE.
Cleveland, Ohio.

SUBSCRIPTION RATES:
By Carrier 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail..... 1 year \$5.00, 6 mo. \$3.50
3 mo. \$2.00.
United States 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
Europe and Canada 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00
POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastuje in izdaja za
Ameriško-Jugoslavanska Tiskovna Družba.
6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.
Za vsebino oglasov n' odgovorno ne uredništvo, ne uredništvo.
CLEVELAND, OHIO. TOREK (TUESDAY) APRIL 12th '21

POLITIČNI JETNIKI.

Ravno sedaj je v teku velikanska kampanja, katero vodi vse ameriško, politično in strokovno organizirano delavstvo, in katere namen je doseči pomiloščenje starega delavskega boritelja, Evgena V. Debsa in pa ostalih sličnih jetnikov, ki so bili obsojeni in poslani v zapor, ker so se drznili misliti in govoriti drugače od večine.

Morda bi kdo mislil, da taka kampanja ni potrebna, češ, saj itak vse izgleda kot da bo Hardingova administracija udeležila splošno amnestijo. Sicer je res, da nekatera znamenja, posebno Debsov obisk v Washingtonu, dajejo človeku pričakovati take akcije, toda delavstvo ne sme pozabiti, da se more vedno in povsod zanesati le na svoje lastno prizadevanje, nikdar pa na milost onih, ki so mu nasprotni. Ako bi delavstvo prenehalo s svojo akcijo, tedaj bi najbrže tudi Hardingova administracija pozabila na oprostitev.

Ni dvoma, da bodo mogočni vplivi pritiskali na novega predsednika in mu na vse načine prigovarjali, da naj ne oprostí Debsa in drugih političnih jetnikov. Vsak delavec z odprtimi očmi se zaveda, da je v ravno sedanjem času v teku silna kampanja proti organiziranemu delavstvu. Delodajalci po vseh mestih si prizadevajo kar se da, da bi uničili unije, in uvedli "odprto delavnico." Delodajalci tudi vedo, da bi oprostitev političnih jetnikov značilno zmago za delavstvo, in ta zmaga bi mu dala tem večjo odporno silo v boju za svoje pravice. Zato pa delavstvo ne sme zaspati.

Kako silno se kapitalisti zavedajo nevarnosti, ki jim preti, ako delavstvo doseže svojo zmago v tekoči kampanji za pomiloščenje, najbolje dokazuje, v kakšnem tonu so začeli pisati zadnje čase o Debsu razni člankarji, ki so v službi veleinteresov.

Eden izmed takih člankarjev je tudi v Združenih državah jako dobro poznani dr. Frank Crane. On napiše včasih tudi kaj dobrega, kar pa je seveda na ukaz svojih gospodarjev vedno pripravljen pobiti v kakem poznejšem članku.

Ravno en tak slučaj se je primeril pri njem z ozirom na Evgena V. Debsa. Lani 14. junija je napisal dr. Crane jako interesanten članek o Debsu, ko je bil ta nominiran predsedniški kandidat ameriške socialistične stranke. Naj navedemo tukaj nekaj izvlečkov iz dotičnega članka:

"Vsaka poznana sila ima svojo opozicijo. Vesolj-

stvo samo je v stanju ravnotežja... Imamo pozitivno in negativno elektriko... Nekateri duhovi so večni poročevalci manjšine in Debsov je eden izmed teh. Mi potrebujemo njega in njegove vrste ljudi. Mi potrebujemo zasmehovalce, nasprotnike, proklinjalce in nemirneže. Pod monarhijami se je one, ki so nasprotovali, strlo. Sila je bila prvotna pomirovalka... Debsa se bi ne bilo smelo nikdar zapreti... Ni bilo samo nepravilno, da se ga je zaprl, temveč bilo je celo več: bilo je bedasto. Po zakonu je prav, da je v ječi. Toda umetnost vladanja obstoja v tem, da veste kako in kje je treba zadržati. Večina vlad je propadla pri vsiljevanju zakonov."

Tako je pisal dr. Crane o Debsu, ko je bil imenovan predsedniškim kandidatom. Ko pa je organizirano delavstvo od Gompersa pa do najradikalnejših delavskih organizacij pričelo s kampanjo za njegovo pomiloščenje, so se veleinteresi zbal, da bo delavstvo doseglo svoj cilj, in naročili so dr. Craneju, da napiše nov članek.

In dr. Crane, kot zavest služabnik je dano povelje zvesto izvršil. Dne 15. marca tekočega leta so razni listi prinesli članek izpod njegovega peresa, ki pobija vse ono kar je napisal o Debsu v svojem prvem članku. Naj navedemo nekaj odstavkov:

Zadnje čase je prišlo v javnost precej neumnosti in histerije z ozirom na slučaj Debsa in njegovega zapora. Zatrjuje se, da je političen kaznjeneec, kar pa ni res. Političnih kaznjencev v Združenih državah sploh ni. Debs je v ječi ravno zato kot ostali kaznjenci, ker je kršil zakon. On ni tamkarj radi svojega prepričanja, temveč radi svojih dejanj... Vsak človek v Zedinjenih državah more storiti eno izmed sledečih treh reči: 1. Lahko poslušati zakon. 2. Lahko gre v kako drugo deželo, ki mu je ljubša. 3. Ali pa gre lahko v ječo."

Iz zgoraj navedenega je jasno kot beli dan, da Debs in ostali politični kaznjenci ne bodo spuščeni na svobodo, ako delavstvo tega ne bo dovolj energično zahtevalo.

Nova vlada na Hrvaškem.

Po dolgi pogajanji v Belgradu se je končno le rešilo vprašanje, kdo naj bo novi ban na Hrvaškem: odločili so demokrati za dr. Tomljenovića, bivšega podbana.

Novi ban je znan kot silno energičen mož, ki je brezobziren do skrajnosti. Vlada v Belgradu je očividno smatrala, da je ravno tak mož na Hrvaškem prepotreben: mož, ki se ne bo plašil v danem slučaju tudi nobenega nasilja, ako to zahtevajo tisti gospodje, ki danes v Belgradu odločujejo.

Današnje politično stanje na Hrvaškem je silno zaostreno in razmerje med glavnimi političnimi strankami je skrajno napeto. Tak položaj zahteva navadno diplomatsko - spretnega državnika, ki zna in razume izglajevati nasprotstva s kompromisi, dokler se razburjeni duhovi ne pomirijo.

Sedaj prihaja dr. Tomljenović iz Belgrada v Zagreb kot vrhovni šef hrvaške uprave. Kakor je razvidno iz razgovora, ki ga je imel z dopisnikom velikega nem-

Dr. Tomljenović pa ni mož kom promisov.

To je pokazal in dokazal že kot podban. On je nastopil proti Radiću z vso strogotostjo. Radić sam je moral v večmesečno ječo, ker se ni uklonil sili, in njegove pristave so rinili kot "prevratne elemente" vsi listi. Navajali so tudi številne dokaze o njegovem veleizdajniškem delovanju, toda čudno je ostalo koncem koncev le, da ga vključ vsem "dokazom" ni postavili pred redno sodišče pred mnogo mesecev, tako da se je vera v resničnost "dokazov" prav znatno omajala v vseh glavih, ki se samostojno mislijo!

Pritisk pa, ki ga je izvajal podban dr. Tomljenović na Radićev pokret, je rodil silen odpor v ljudstvu. To se je jasno pokazalo pri volitvah, ki se prinesle Radiću okrog 60 mandatov na Hrvaškem, kar je bila samo posledica in rezultat dr. Tomljenovićevega podbojavanja.

Sedaj prihaja dr. Tomljenović iz Belgrada v Zagreb kot vrhovni šef hrvaške uprave. Kakor je razvidno iz razgovora, ki ga je imel z dopisnikom velikega nem-

škega lista, prihaja v Zagreb z istimi metodami, s katerimi je delal politiko kot podban. Ali ne bo dosegel istega rezultata?

On se bo opiral pri zatiranju vseh "prevratnih elementov" v prvi vrsti na znano Drašković - Vesnićovo "Obznanu".

Ta "Obznanu" je bila naperjena spočetka proti komunistom, danes pa se kaže vedno očitneje, da je to neka univerzalna žalba, ki naj izleci bolec državno telo ne le od komunistov, ampak sploh od vseh, ki današnji vladi niso po volji!

Na Hrvaškem pride za komunisti na vrsto Radić, potem klerikali, potem socijalisti, potem Na rodni glub, potem bogvekd še vse! Radić seveda to dobro ve in je tudi pripravljen na vse. Da bo prvi bo veljal Radićevi stranki, sladi iz tega, da so vsi za grebški listi, ki podpirajo današnje vlado, kot na komando prinesli dolge članke, katerih vsebina so nova "senzacionalna odkritja" o protidržavni propagandi hrvaških separatistov v Italiji, na Ogrskem in t. d. s katero zopet spravljajo v zvezo Radića po starem receptu. Te stvari se boro danes že jako dolgočasno, in niso nič drugega kakor prazne trditve brez dokazov, interesantne pa so zato, ker se boro kot jasna introdukcija v novi politični kurz na Hrvaškem, ki ga naj invigurira novi ban.

Radić bo seveda napovedani boji sprejel. To se vidi iz izjave, ki jo je dal dopisniku beogradske "Pravde": "Imenovanje dr. Tomljenovića za hrvaškega bana, smatramo za najnesrečnejšo idejo, ker so demokratije na Hrvaškem v manjšini, toda mi smo - sklenili, da se bomo pokorili zakonom in bomo potakali, da pride čas za odločevanje s kroglica-mi."

Tekrat bo Radić dobil še več mandatov kot danes, če ne bo postal pametnejši ali gospod ban a i pa beogradska centralna vlada.

Iz slov. naselbin.

Jeliet, III. — V staro domovino se je te dni podal g. John Solednik, ki je bival v naši naselbini dolgo vrsto let. Podal se je na pot proti Zidanemu mostu ob Savi na Kranjskem, kjer ga čaka njegov edini sinček. Ako se mu bo dopadlo v stari domovini, bo ostal, ako pa ne, se vrne zopet nazaj v Ameriko in pripelje sinčka s sabo. Soproga mu je pred več leti umrla, zato si morda tudi drugo poišče.

Pretekli teden sta dva bandita ustavila rojaka Franka Novljan, ki biva na 1143 N. Broadway, in sicer nekje blizu Ruby ceste, jer sta ga zvezala z vrvami in mu zagrozila, da ga vržeta v vodo, če ne bo molčal. Ortopala sta ga ure in \$24.00 ter izginila. Mimoidoči so Novljana rešili spon. Kmalu je policija iskala zločinca in aretirala Joe G. ker ga imajo na sumu, da je sodeloval pri ropu. Izpuščen je bil pod \$2500 poroštvom.

Te dni je nabirala podpise od raznih strank mati Matha Starhi, ki je že dolgo let v državni kaznili; ona želi, da bi dobil njen sin pomiloščenje.

Frank Besednjak, 102 Davis ave., Rockdale, je moral plačati \$5.00 globe in stroške, ker je preveč hitro gonil svoj samodreč.

Vile Rojenice so se zgledale pri družini g. Frank Senica na N. Broadway, in v dar mu pustile krepkega sinčka.

Milwaukee, Wiss. — Poročno dovoljenje so vzel: John Skrbish 31 let, 439 in pol Park St., Terezija Urbes, 24 let, 439 Park St., Anton Zagar, 31 let, 1179 — 29 St., Terezija Mavric, 21 let št. 1196 — 30 St.

Keewatin, Minn. — Zada ji teden je umrl tukaj samec Frank Fajdiga, star 67 let, doma iz Postojne. V Keewatinu je bival 10 let. Našli so ga v njegovi hiši na tleh ležečega mrtvega; kri mu je tekla iz ust in nosu. Pogreb se je izvršil dne 28. marca, ko je dospel iz Michigana njegov sin.

Vreme imamo zelo čudno. Danes burja in pada sneg, naslednji dan pa že pride jug, da ga raztopi.

V četrtek 31. marca je premnila rojakinja Julija Mihelčić, stara 33 let po kratki bolezni. Živel je na 506 S. Pierce St. Pogreb pokojnice se je izvršil v soboto popoldne. Zapušča žalujočega moža in tri nepreskrbljene otročice.

Chisholm, Minn. — Umrl je rojak Martin Separavič, star 40 let, rodom Dalmatince. Tukaj zapušča žalujočo soprogo in pet nedorašlih otročičev. Pokojnik je bil član dveh podpornih društev in sicer dr. sv. Jožefa J. S. K. J. in dr. "Radnik" N. H. Z., kateri društvi ste mu priredili dostojen pogreb od tukajšnje katoliške cerkve. Ogromna udeležba na njegovi zadnji poti je bila dokaz, da je bil tukaj zelo priljubljen.

Virginija, Minn. — Marko H. Bayuk je tožil Matt Kostainška

in Leo Farnisa za odškodnino, izvirajočo iz kolizije avtomobilov. Sodišče mu je priznalo \$148.00.

Biwabik, Minn. — Umrl je tukaj pionir te naselbine Martin Schwara, star 67 let.

Kinney, Minn. — Požar je uničil dom Johna Hajdukoviča ter je povzročil \$2000 škode. Ker ni bilo vode pri rokah, ni mogla požarna bramba storiti ničesar.

Grand Rapids, Minn. — Na tukajšnjem sodišču je bil spoznan od porote krivim John Stanovich napada prve vrste. — Nick Vumerovich, ki je bil obdolžen, da je napadel John Stanoviča, je bil obsojen na \$100 kazni ali 6 mesecev v zapor. Oba obsojenca sta iz Nashwauk, Minn. Do pretepa je prišlo na novega leta dan. Pred 3 leti namreč je bil Stanovich aretirani, ker je z nožem obdal Vumeroviča in je dlje časa radi tega predsedel v ječi. Na novega leta dan se je hotel Stanovich s Vumerovichem pobotati, ter mu podati roko v znak sprave, toda Vumerovich ga je udaril s kolom po glavi. Uro pozneje se je Stanovich vrnil s puško v roki ter ustrelil na Vumeroviča, katerega pa ni zadel. — Oba sta tudi bila obdolžena, da se pečeta s kršitvijo suhe postavne. Pred nedolгим časom so zvezni uradniki preiskali dom Vumeroviča kjer so izsledili nekoliko munšaj-n, toda ga je žena polila po tleh. Ko so si suhi agenti hoteli namočiti robove, da bi dobili dokaz, je žena polila po tleh škaf pomij.

Ringo, Kans. — Za operacijo je umrl rojak Frank Cejlin in sicer je bolehal za rakom na jetrih. Star je bil 44 let. Rodom je bil iz Postojne na Notranjskem. Tukaj zapušča žalujočo soprogo, šest nedorašlih otrok in eno sestro, v starem kraju pa enega brata in eno sestro.

Ely, Minn. — Ely Outing Co. družba za pospeševanje izletov ob eljskih jezerih, ima sledeče uradnike: Geo. L. Brozich, predsednik, J. A. Harri in J. E. Werten, podpredsednika, J. B. Smrekar, tajnik. Frank Veranth, blagajnik.

ALI VESTE
da dohite sedaj pri meni jako fine in lepe spomladanske suknjice, bele obleke za sv. Obhajilo, 6424 St. Clair Ave.

volnene, svilene, in pisane ging-ham obleke, slamnike, rokavice, nogavice in vsa drugo opravo za deklice, po posebno nizkih cenah.

BENO B. LEUSTIG

ŽRTVA LJUBOSUMNOSTI

NOVELA.

Spisal dr. Stojan.

Čudno je zrla pri teh besedah mati svojega sina. Nikdar ga še ni videla tako razburjenega. Zbala se je celo njegovih zavirnih oči. Zakaj ona je dobro vedela, da je njen Branko ravno tako nagel in hude jeze, kakor je bil rajni njegov oče. Bog mu naj lahko! Tudi on se je dal dostikrat razjeziti, a tedaj je razsajal, da ni bilo bivati z njim. In ta nesrečna jeza ga je tudi spravila prehitro v hladni grob. Rajnik Cvetko se je bil enkrat hudo skregel. Prisedši domu, bila ga je sama tagota. Da si pa jezo uteši, pograbi čašico hladne vode ter ju duškoma izpije. Od tistega časa pa je bolehal Cvetko in nato tudi kmalu umrl!

Take misli so rojile materi po glavi, ko jame sin arditih korakov hoditi po sobi gori in doli.

"Le nje, le nje, mati, ne morem razumeti. Pred vsemi ljudmi se mu laska in dobriča. Pred celim svetom kaže, da je srečna, ako se le kak lahkoživec poniža, govori z njo, a v pa dobro, da jo jaz..."

"Kaj se ti je pa zgodilo, Branko?" pretrga mu mati besedo. "Ne bodi tako silno razburjen, potolaži se!" Mati je na vse strani prigovarjala sinu, naj se umiri, a njene besede so ostale brez vidnega uspeha. De'go je še Branko zmerjal in se togotil nad mladim grajščakom, hodeč po sobi sem in tja, a stoprav ko mu prinese mati obed, začne jej pripovedovati, kaj ga je danes tako užalošilo.

"Bodi pameten, Branko," pomirjuje ga mati. "Zakaj bi se zavoljo tega tako jezil?! Najmanj pa smeš njej openasti, da govori z njo grajščakov Vekoslav. Ako bi Vida ne bilo pošteno in lepo dekle, še pogledal

bi je on ne. Deklici pa tudi dobro dene, ako kdo prav prijazno z njo govori. Saj vem, da se ti proti njej bolj oduren, kakor pa ljubezniv!

Ko smo bili zadnjič na cerkvenem shodu v sosednej fari, govoril si ti le malo z njo. Nekako zamišljeno si hodil zraven nje. Drugi so jej kupovali raznih darov in majhnih lapotič, a ti si pa nisi mislil na to, da bi jej bil skazal kako neolžno veselje."

"Jaz pač tega ne morem. Meni ni dano, da bi se prilizoval in dobričaval deklicam. Najmanj pa takemu dekletu, o katerem mislim, da bode enkrat moja žena. Ktero dekle hoče priti na naše posestvo, to mora imeti ljubav do mene v srci ter čutiti čisto, neobičajno ljubezen do svojega prihodnjega moža. A dobričal in prilizoval se ne bode Cvetkov Branko noberej. Rajši pa ostanem sam. Tudi brez žene se more gospodariti. Boljše je, da se sam ubijam s posli in posestvom, nego pa, da bi si še moral beliti glavo z nezvesto ženo!"

"Ti si strašen čudak, Branko. Daj si vsaj nekaj dopovedati. Danes si kakor ogenj v strchi. Poslušaj me mirno in preudarno, ali imam prav ali ne."

Vida in ti sta si že dolgo na roko. Vsi vemo, da se rada vidita, in jaz sem trdno prepričana, da Te dekle v istini tudi ljubi. Ze kot otroka sta se rada imela, in Vajina otroška ljubezen še tudi v mladeniških letih živi.

Moja in rajnekega Tvojega očeta — Bag mu daj lahko — iskrena želja je bila, da pride Vida k nam za snego. Boljše gospodinje od nje ne moreš dobiti nikjer na daleč okrog. Bogata res da ni, ali ona je pridna, in to velja dandanes več nego bogastvo. Tudi prebrisane glave je, in ona bode s svojim bistrim očesom gospodarstvo izvrstno vodila. Ali tudi dobro srce ima to dekle, a to je za srečen zakon neobhodno potreba. Če se jej pa do včasih priljuje ter se jej skusa prikupiti, temu pa ni ona kriva. Saj ne more ona sama nič zato, da je lepa. Krásne deklice so pa vedno mnogim skušnjavam podvržene. Desetkrat večja pa je čednost lepe-

ga dekleta, ki se svojim prilizovalcem ustavlja, kakor pa krepst onih deklic, ki nimajo v svojem življenji nobenih skušnjav pretrpeti!"

"To je vse prav, mati," odvrne Branko, ki se je bil med tem že pomiril. "Ali jaz ne morem trpeti, da govori tolikrat Vida z mladim grajščakom in hodi celo od cerkve sama z njim. Strašna slutnja se me poloti, kedar jo koli vidim z Vekoslavom. Mojega srca se polasti neka notranja bolest, in to mi greni celo življenje. V teh svojih bolečinah pa se celo bojim, da bi se znal enkrat spozabiti, in reči Vam moram, mati, da bi že bil mladica ugonobil, ko bi vedel, da si moja duša s tem činom ne nakopile vnebovpijočega greha!"

"Bog Te obvaruj takih misli. Branko, in sveta mati božja! Kam si zabredel v svoje togoti in jezi! Pomisli, da čuva najvišji sodnik nad nami, Branko, Bog ne zaidehi, na kaj takega le misli!"

"Vi lahko govorite, mati, ker ne poznate mojih bolečin, ker ne veste, koliko in kako trpim. Po cele noči ne morem zatisniti očesa, tako me dostikrat peče in skeli tu v prsih. Vedno pač mislim, da me Vida le navidezno rada ima, a v resnici pa da je udana svojem mladostnemu znancu in prijatelju Vekoslavu. Ze kot otrok me je častokrat prezirala in dajala onemu mladostnik, ne meni. A Bog ne daj, da bi mi tudi moje mladeniško ljubezen, moje pravo možko ljubezen tako povračala. Jaz vem, da je Vida lepa, kakor nobena deklica tu blizu ne, ali ravno njene prevelike krásoe se bojim. Dostikrat sem slišal, da je ženska lepota že marsiktere moža v nesrečo spravila, in tako bi lahko i mene in tudi — njo!"

Zatorej se pa grajskega mladica kolikor mogoče izogibljem. Če vidim njo govoriti z njim, izognem se obema, da me ljubomorna strast ne prevzame in si sam nesreče na glavo ne nakopljem. A zdaj imam tega dovolj. Se danes hočem storiti vsemu konec. Proti večeru grem kar k Mohoričevim in bom takoj z njo in njenim očetom govoril odločno besedo!"

"To je edino, kar te reši vse nadloge in vsake ne-

sreče," pritrjuje mu mati. "Tudi jaz bi že rada imela snego v hiši. Saj vidiš, da se že staram. Moje moči pojemljejo od dne do dne. Dve leti že sama s Teboj gospodarim, a to ni kaj se bodi, biti ob enem gospodar in gospodinja tako velikemu posestvu."

Idi torej takoj drevi k Mohoričevim in dogovori se z njimi. Božič je hitro tukaj, in nato naj bode gostija. Če vidi dekle, da Te je resna volja, to zimo zeniš se z njo, tedaj pa se bode, verjami mi Branko, izogibala vsake Tebi neljube tovaršije. Ti si potem prost vseh srčnih bolečin in morečih slutnji, in še to zimo se začenja za-me in za-te novo življenje!"

Med takimi pogovori je popoldan hitro pretekel in prišel je večer. Branko se pogleda k živini, ali je vse v redu; kajti v nedeljo se posli radi zamujajo od doma, in gospodarju je še tem bolj treba vestnemu in pazljivemu bitu. Nato pa se napoti polagoma s svojim velikim domačim psom proti Mohoričevim.

Na pragu Mohoričeve hiše pa je ob tem času slo-nela temna prikazen, zavita v črno haljo. Bila je Vida. Tesno se je zavijala v svojo ogrinjalo, da se zime ubrani. Tužno je bilo danes deklici pri sri. Celo popoldne je bila nekako zamišljena. Vedno so jej prilizljive besede Vekoslavove rojile po glavi. Da si pa razvedri temno čelo in ohladi vročo glavo, gre ko se je storila noč, na hišni prag in ondi premišljuje na samem svojo osodo in o svojem bodočem življenji.

"Kaj naj storim? Ali mi smem verjeti?!... Za ženo me hoče vzeti, — tako mi je danes zagotavljal — ako mu darujem svojo srce. Vse hoče za me storiti, vse žrtvovati, celo svojo življenje hoče za-me tvegati, — da, tako je govoril. In njegove oči se iskriše, kakor zlato solnce na modrem nebu; besede so donele ljubo in sladko na uho, kakor žubori odjca v čistem potoku skakljaje navzdol po okroglem kamenčji érez hrib v plan.

(Dalje prihodnjič)

P O L O M

(Dalje)

Komuna se mu je zdelala maščevalka pretrpljena sramota, osvoboditeljica, prinašajoča železo in ogenj očistitve. Vse to mu ni stalo bogvekoliko jasno pred duhom; učeni človek v njem si je budil samo klasične spomine o svobodi, zmogovitih mestih in o zavestnih bogatih deželah, ki so vsiljevale svetu svoje zakone. Za slučaj, da bi Pariz zmagal, ga je videl slavno ustvarjati novo Francijo pravičnosti in svobode in tvoriti novo družbo, ko bodo gnili pometeni ostanki stare. Seveda, v resnici so ga po volitvah imena članov komune nekoliko presenetila s svojo čudno mešanico zmernih revolucionarcev.

Ženske suknje.

Obleke z žaketom, cele obleke — krila (kiklje) bluze, predpasnike, vse spodajo obleke in vse vrste drugo blago, katero je samo najboljše vrste, dobite sedaj pri meni po posebno znižanih cenah.

BENO B. LEUSTIG
6424 St. Clair Ave.

Tel. Main 2063

O. S. Cent. 1690

John L. Mihelich
SLOVENSKI ODVETNIK

902 Engineers Bldg., vogal St. Clair ulice in Ontario.

PODRUŽNICA:

6127 St. Clair Ave., — Tel. O. S. Princeton 355-R.

VPRAŠAJTE VAŠE PRIJATELJE O

DR. RAY SMITH

ZOOZDRAVNIKU

na 6701 St. Clair Ave.

Uradne ure od 9. dop. do 9. zvečer.

Uradni cel dan ob nedeljah, sredah in postavnih praznikih.

KDO SE POSLUŽUJE

PAIN-EXPELLERJA?

Delavci se ga poslužujejo, da odpravijo svojih bolečin mišicam, ki so se mu pretegnile pri težkem dnevnem delu.

Farmer ga uporablja in noče biti brez njega. Pain-Expeller zavzema častno mesto v vsaki farmarski hiši, kjer se pojavljajo hitri napadi, nesrečni dogodki in druge stvari.

Tovarniški delavci uporabljajo Pain-Expeller, če napadejo njegovo moč in en energijo revmatične bolezni, lumbago, nevralgijo in druge nepravilne v njegovem težavnem poklicu.

Majnar potrebuje Pain-Expeller pri revmatičnih boleznih, bolečinah v križu, nevralgiji ali vseh boleznih, katere oslabijo telo in odvzamejo vso energijo.

Gospodinja uporablja Pain-Expeller, če otroci padejo ter se ranijo, zoper pike muh in vbojilce drugih žuželk in kjer koli je potreba dobrega linimenta.

Vsakdo uporablja PAIN-EXPELLER.

V NAZNAJNE CENJENEMU OBCINSTVU!

ŠIVALNI STROJI

LOUIS LEVSTIK
6527 St. Clair Ave.

CLEVELAND, O.

Vsem cenjenim odjemalcem prejšnjega Mr. R. Perdanovega zastopništva za SINGERJEVE šivalne stroje, uljudno naznanjam, da imam to zastopništvo že od 4. aprila naprej.

Za nakup novega šivalnega stroja, različna popravila in vse nadomestne dele pri tem ali onem šivalnem stroju, se oglasite pri meni. Oziral se bom na to, da boste postreženi po vaši zahtevi in okusu.

Vsa zunanja naročila sprejemam na zgorajni naslov; v Clevelandu in okolici stanujoči pa me obiščite osebno.

Podpirajte slovensko podjetje!

NA LAHKA ODPLAČILA!

ZMERNE CENE!

tesneje sklenili obkoljujočo črto; kajti namerjali so vdreti v mesto skozi Point-du-Jour, kakor hitro bi mogli pod križnim ognjem Mont-Valerien-a in Issy-ske utrdbе prekorati nasip.

Mont-Valerien je bil njihov, in vsi napori so stremili za tem, da se polaste Issy-ske utrdbе, ki so jo naskakovali s pomočjo prejšnjih pruskih zakopov. Ze od srede aprila ni bilo več konca prestrelke in kanonade. V Levallois-u in Neuilly-u se je vršil neprestan boj, streljanje s puškami minuto za minuto, noč in dan. Veliki topovi, postavljeni na oklopni vagonih, so se vozili po obmestni železnici in streljali preko Levalloisa na Asnieres. Posebno pa je divjala bombardovka v Vanves-u in Issy-u; vse šipe pariških oken so se tresle od nje kakor za časa najhujših dni oblege, in dne 9. maja, ko je Issy-ska utrdba po prvem naskoku padla v roke Versaillske armade, je bil poraz komune neizogiben; in popadla jo je panika ter jo tirala do najhujših ukrepov.

Maurice je odobral ustanovitve Odseka za Javni Blagor. Cele strani zgodovine so se mu vračale v spomin. Ali ni že udarila ura za krepko ravnanje, če hošeh o tedi domovino? Izmed vseh nasilnosti se mu je samo ob eni skrčilo srce v skrivnem strahu: ko so podrl Vendomski steber; in obtoževal se je tega kakor otroške slabosti, venomer je slišal dekla, kako mu je pripovedoval o Marengu, Austerlitzu, Jeni, Eylau, Friedlandu, Wagramu in Moskvi, junaške pripovedi, ki so ga navdajale s trepetom, kadar se jih je spominjal. Toda to, da so razrušili hišo morilca Thiersa do tal, obdržali talnike kot nekakšno poročilo in pretjo — ali to niso bili pravični ukrepi sile spritje? In vedno večje besnosti Versaillske proti bombardiranemu Parizu, kjer so granate razdirale strehe in ubijale neorožene ženske? Mrkla straš razruševanja je naraščala v njegovem srcu, čim se je bližal konec njegovih sanj. Če že morda biti misel sodnica in maščevalka zdrobljena v krvi, pa naj se razkolje zemlja, izpremenjena v enem tistih vseмирnih preobratov, ki obnavljajo življenje! Naj se poruši ves Pariz, naj zgori kakor ogorjena grmada na žrtveniku, rajši, kakor da bi se iznova vdal svojim pregreham, svoji bedi in svoji zastareli družbi, pokvarjeni z gusno krivico. In sanjal je druge velike, temne sanje: orjaško mesto v pepelu, na bregovih Seine samo še kadeča še pogorišča, rakova rana izžgana z ognjem, nepopisna, brezprimer-na katastrofa, iz katere se porodi novo ljudstvo. Krožeče vesti so ga navdajale s čimdalje mrlječim razburjenjem: celi oddelki mesta da so podrojeni, katakombе napolnjene s smodnikom, vsa javna poslopja da se imajo raz-

streliti; električne žice da so napete, ki veženo posamezne mine, med seboj, tako da bo ena sama iskra zapalila vse; in da so nako-pičene velike zaloge gorljivih tvarin, vzlasti petroleja, da izpre-mene ceste in trge v ognjene po-toke in ognjena morja. Komuna je bila prisegla, da če vdor Ver-saillsi v mesto, ne pride živa duša preko barikad; bil so zapirale kri-žemceste; tlak bil se udril, poru-šila bi se poslopja, Pariz bi vzpla-menel in pogoltnil ves svoj svet.

Maurice se je vdal tem bla-znim sanjam z mrklo nezadovolj-nostjo do komune same. Obupa-val nad njenimi ljudmi, čutil je njeno nesposobnost, čutil, da jo vlečejo nasprotni sile na vse strani in da postaja tem brezglav-jejša nevarnost, ki ji preti. Od vseh socialnih prenosov, ki jih je objubljal, ni mogla izvršiti niti ene, in jasno je bilo že zdaj, da ne bo pustila za seboj nobene-trajnega dela. Njeno naj-hujše zlo pa je izviralo iz naspro-tja in tekovanja med člani, ki jo je trgalo na kose, iz gladojoče-ga suma, v katerem je živel vsa-kateri izmed njih. Mnogi, zmern-nejši in boječnejši, se še niso več udeleževali sej; drugi so ravnali pod bičem dogodkov, trepetali pred močjo diktature in bili obenem za njo, da bi otela do-movino, v tej uri, ko so se skupi-ne revolucionarcev borile (med seboj do uničenja. Za Cluzere-tom in Dombrovskim, je imel biti osumljen Rossel, Delescluze, ime-novan za civilnega delegata v voj-nem ministertvu, ni mogel storiti ničesar, vzlic svojemu velikemu ugledu. In nameravani veliki so-ujalni napor se je razdrobil in po-nesrečil v osamljenosti, ki je po-stajala čimdalje večja okrog teh vodilnih mož, objavljenih v one-moglost in siloma pritiranih v o-bup.

V Parizu je naraščala groza. Pariz izprva ogorčen proti Ver-saills-u, že danes trepeteč od trpljenja oblege, se je zdaj od-redba, ki je ustvarila v narodno-gard vojske moške pod štiridesi-letim letom, je razburila miroljub-ne in povzročila splošen beg. Prebivalci so odhajali čez Saint-Denis, preoblečeni na vse mogo-če načine in opremljeni s ponar-jenimi alžaskimi listinami ter se spuščali ponoči z vrvmi in lestvi-mi v utrdbene järke. Bogati me-ščani so bili že dayno odšli. No-bena tovarna, nobena delavnica ni odprla svojih vrat. Nič več ni bilo kupčije ni dela, brezdel-nost je vladala vse naprej ob tes-nobnem pričakovanju neizogibne rešitve.

Ljudstvo je živelo še vedno samo od svoje narodnogardistov-ske plače, od tistih tridesetih sous, zaradi katerih so se mnogi borili in ki so bili pravzaprav eden glavnih povodov in življen-ski vzrok upora. V jasnem sol-nu prekrasnega meseca maja si srečeval na pustih ulicah le še divjo svečanost pogrebcev zave-nikov, ubitih od neprijatelja, iz-prevedov brez duhovnika, krste pokrite z rdečimi zastavami, za njimi pa množica, ki je nosila šopke immortel.

Cerkva so bile zaprte in so se izpremenile vsak večer v klubov-ne dvorane. Izhajali so samo revolucionarni listi, vsi drugi so bili zaplenjeni. To je pomenilo uničenje Pariza, tega velikega in nesrečnega Pariza, ki je proti na-ravnemu zboru ohranil svoj mir-njost kot republikansko glavno mesto in v katerem je zdaj čim-dalje huje naraščal strah pred ko-muno in nestrna želja po rešitvi iz njenih nezdod — spritje straš-nih historij, ki so krožile o vsak-danjih aretacijah talnikov in o smodnikovih sodih, spravljenih v kanale, kjer so baje stražili možje z bakljami in samo čakali znamenja.

(Dalje prihodnjič.)

La Salle, Ill., — Poročila sta se John Kožar in Miss Jazbec. V kratkem pa se bosta še Frank J. Jakše in Miss Tončka Kramaršič, ki je pred kratkim dospela iz stare domovine.

Sokolstvo.

Na drugem sestanku telovadne-ga odseka "Slovenski Sokol" v Clevelandu, ki se je vršil 8. aprila, je bil izvoljen nov stalni odbor, ki sestoji kot sledi: Louis Truger, starosta; Frank Krašavice, podstarosta, Frank Hudovernik, tajnik; Ciril Kun-stel, blagajnik; Zvonko Moho-rič, načelnik, Frank Jakšič, pod-načelnik, Vinko Levstik, Vinko Korč in Joe Zarkovič, nadzor-niki; Frank Zavrh, zastavonoša. Za reditelja telovadnega orodja: Vinko Levstek, za literarni od-sek br. Louis Truger. Seje od-seka se bodo vršile vsaki drugi petek v mesecu v S. N. Domu, soba št. 3, ob 8.00 zvečer. Me-sečnina 25c. Pristop prost. Spre-jemajo se člani od 16. leta na-prej. Telovadni odsek šteje se-daj že 38 rednih članov.

Klerikalni šod v Unionu. Sl. Narod piše: Klerikalci so v ne-deljo ob 10. dopoldne priredili v veliki uniojski dvorani "pro-testni šod v prvi vrsti proti "kancelarparagrafu" in proti u-redbi sokoškega vzgojnega sis-tema v šolah. Čim je bivši po-verjenik prof. Remec otvoril zborovanje, so se že na galeriji začeli medklicati, na katere je tu-di v dvorani zavladal hrup in trušč. Ko se je hrup nekoliko poglobel, so začeli govorniki Smo-dej, dr. Gosar, F. Bore in Dal-matince Banč silovito napadati Sokolstvo in njena idejna stre-mljenja. Pravi vihar pa je na-stal, ko je Smodej vzkliknil: Ta-ka je sokoška vzgoja. — Nastal je zadev v dvorani hrust, čuli so se ostrini odločni ugovori. Zen-ske so vse razkačene in besne vprek upile: "Ven z njimi! Doli z antikristi!" Zelo ojačena poli-cijska straža je intervenirala in aretirala več oseb. Klerikalci so komčno sprejeli resolucijo, v kateri zavračajo napade na ver-sko svobodo cerkve in zahteva-jo uvedbo versko moralnega pou-ka v šolah, odklanjajo pa moral-no vzgojo v idejnem smislu. — Posledic in pravega namena pa ta "protestni šod" itak ne bo obrodil, ker gre le za zunanji efekt.

ITALJANI SO NAPADLI ŽUPNIŠČE.

Kenosha, Wis., 11. aprila. — Sinoči se je navalilo na župnišče Rev. Petra Paradija, ki je žup-nik tukajšnje italijanske cerkve sv. Rožnega venca več sto prebi-valcev tukajšnje italijanske nasel-bine, da demonstirajo, ker mil-bauški škof Messmer ne mara od-poklicati njihovega župnika.

Župnik, njegova sestra, in še dve druge ženske, ki sta bivali v župnišču, so zbežali v cerkev. Rešila jih je šele policija, ki jih je odpeljala na dom nekega dru-gega duhovna. Množica se ni hotela raziti toliko časa, dokler jim ni policija objubila, da bo priporočala škofu, da odpokliče nezaželenega župnika.

Našim naročnikom!

Uprava tega lista je predkrat-kim pismenim potom opozorila vse zaostale naše naročnike, da poravnajo svoj dolg, sicer smo jim primorani list ustaviti. Veli-ko se jih je zavedalo kaj je njih dolžnost, ter nam poslali naročni-no, veliko jih je pa tudi, kateri se niso zmenili za opomin, in že-lijo, da se jim še nadalje pošilja list zastoj. To se pravi, direktno izkoristiti naše podjetje, ka-tedanjih aretacijah talnikov in o smodnikovih sodih, spravljenih v kanale, kjer so baje stražili možje z bakljami in samo čakali znamenja.

Tem potom naznanjamo vsem onim, kateri so bili obveščeni za poravnavo naročnine, a niso plačali, da se jim ustavi list, ako ne storijo svoje dolžnosti. Izjema bodo le oni, kateri so brez dela in nimajo sredstev za poravnavo, obvestijo pa naj upravo, da bodo poravnali kasneje.

ČETRTA KONVENCIJA JUGOSLOVAN-SKEGA REPUBLIČ. ZDRUŽENJA.

Smelo lahko trdimo, da je di-rektiva za sabotiranje in zavlače-vanje naše pošiljatve od strani carine in vlade, prišla od vzgo-raj. Ne vzroki, ki so vresnici slu-žili interesom jugoslovanskih re-akcionarjev so zakrivali zamudo za mejami Jugoslavije.

Do volitev na noben način ni bilo mogoče dobiti blaga v roke od volitvah in po volitvah, pa nam je takoj bilo vse na razpola-go. Zakaj... Se vprašamo! Ni li to dovolj jasno, da je vlada ho-tela pokazati narodu, da tisti, ki ga hočejo osvoboditi niso spo-sobni niti izpeljati tako male na-loge. Ampak zmotili so se. Me-sto tega naj se zgodi ravno na-sprotno.

Zamude, ki so bile zakriviljene v domovini, vsled gnile uprave v današnji Jugoslaviji, vsled sabo-tiranja od strani vlade, vsled za-likne uprave jugoslovanske ca-rine nas pa morajo samo še spodbuditi, da se s polno paro vr-zemo na započeto delo in delamo še nadalje v zaščiti smeri, da priborimo deželi, kjer nam je te-klja zibel, vlado, ki bo delala sa-mo za interes naroda, ne pa za svoj lasten obstoj in za par ve-rižniških mogotcev.

Blaznikova tiskarna — investi-cija J. R. Z.

Predno preidemo na nadaljne točke svojega poročila, hočem poročati o stvari, ki Vas bo goto-vo zanimala.

Se pred lansko konvencijo je še stara eksekutiva J. R. Z. na pritisak javnosti, da se mora pri-četi propagando v starem kraju, dovolila v to svrhu \$10.000,00. S tem nakazilom je nastalo vprašanje za eksekutivo: kako naj se teh deset tisoč dolarjev po-rabi v to svrhu, izročiti to kaki stranki, ki bi se izjavila za naš program, bi ne bilo priporočljivo, ker bi bil denar le kaplja v morju agitatoričnih potreb in bi ne imel permanentne veljave. Ob istem času smo prejeli iz domo-vine apel od "Socialne Matice" za pomoč za ustanovitev lastne tiskarne. Dejstva, na katere so organi "Matice", opirali svoj a-pel so bila nepobitna. Buržoazija ki je v vednem strahu za svoj ob-stanek, vodi grozen boj proti de-lavskemu tisku in skuša uničiti vse, kar bi privedlo delavca do spoznanja. "Socialna Matica", ki je strogo delavska organizaci-ja za izdajanje delavske litera-ture in časopise, nima svoje la-stne tiskarne, torej je izročena na milost in nemilost buržoasij-skim tiskarnam, ki imajo moč, da jo vržejo na plan, kadar le se jim zdi potrebno. Za tiskarniško neodvisnost, je pričela "Socl. Ma-tica" agitirati za ustanovitev la-stne tiskarne.

Eksekutiva je vzela apel v pre-tres ter prišla do sledečega zaključka: Svota \$10.000,00 se investira v tiskarniško podjetje v Jugoslaviji, ki bo v rokah stra-nke, ki podpisuje naš program. Če bo to delniško podjetje: naj dobi J. R. Z. toliko jih more kupiti svota, če pa bo last stranke, pa mora biti tiskarna v vseh ozirih na razpolaga J. R. Z. v toliko ko-likor stranki sami. V istem času sta prišla v Ameriko na medna-rodno delavsko konferenco zas-topnika ss. Franc Svetek, za de-lavstvo, in dr. Ljudevit Perić, za vlado Jugoslavije.

Oba sta člana J. S. D. S. Kakor znano jih je eksekutiva J. R. Z. povabila v Chicago ter z njimi priredila številne shode, na ka-terih sta poročala o razmerah v domovini. Pred povratkom teh zastopnikov v Evropo, jima je eksekutiva J. R. Z. izročila svoto \$10.000, da jo poneseta v domo-vino, tam izročita J. S. D. S., ki je v Jugoslaviji edina, ki je pri-stala na naš program, in ki s tem denarjem prevzame nalogo gla-snog sklepa J. R. Z. eksekutiva, Ko sta omenjeno poslanca dospel-

la v domovino, sta svoto takoj izročila stranki, ki je denar na-ložila na naše ime v banki in si-ecer so denar promenjali po tedar-njem visokem kurzu za K. 1.566.000. Stranka je šla takoj na delo in iskala primerne tiskarne, da investira denar glasom sklepa J. R. Z. eksekutiva. Ponudila se je prilika kupiti Blaznikovo tiskar-no, znani največji litografski za-vod v Sloveniji, sedaj tudi v Ju-goslaviji. Naši poverjeniki niso hoteli izgubiti te lepe prilike, tem-več so šli takoj na delo, stopili v zvezo z Blaznikovimi nasledniki, Poklukarji, s katerimi so prej privatno podjetja spremenili v delniško podjetje in kupili nad-petdeset procentov delnic tega podjetja z denarjem J. R. Z. Del-nice še bile izdelane, kakor tudi pravni posli v zvezi s to transak-cijo niso bili gotovi, za časa mo-gega odhoda iz domovine, zato je upravni odbor tiskarne izdal to začasno potrdilo.

Jugoslovansko Republičansko — Zdrženje, 3639 West 26th Str., Chicago, Ill. U. S. A.

Cenjeni:

Tem potom potrjujemo pre-jem SHS K. 1.566 (oziroma \$10.000 — katere smo prejeli od s pooblaštom izkazanega poobla-scenca Jugoslovanskega Republi-čanskega Zdrženja g. Etbina Kristana, za 3350 delnic delniške družbe J. Blaznika nasledniki, ti-skarne, litografskega zavoda, knjigovodnice in založništva, po-kurjni vrednosti SHS K. 450. — (beri: stitristopetdeset SHS K.)

Delnice goraj omenjene delni-ske družbe do danes še niso doti-skane, zato izdajamo to začasno potrdilo. Kakor hitro pa bodo te delnice dotiskane izstavimo za svoto SHS K. 1.566.000 — (beri: en milijon petsto šeststideset SHS kron) 3350 (beri: tritisoč-tristopetdeset) delnic na ime J. R. Z. ter ves obvestimo o tem, da nam sporočite, kateremu de-narnemu zavodu jim izročimo v hranitev.

Z odl. spoštovanjem: Za nač.: J. Blaznikovi nasl. tiskarna in ka-menotiskarna, Ljubljana Breg št 12 — M. Rožanc, nač. Prepeluh, predsednik.

Pregled denarne transakcije:

1.—3350 delnic po 450 K.
..... \$1507.500.—
2.—Ustanovni stroški po 20 K.
na del \$67.000.—
3.—Hranilna vloga pri "Spl. kre-ditnem društvu" za JRZ št. 837
znaša 6.433.99

Skupaj \$1.580.933.99

Realizat 10.000,00 dolarjev je znašal K 1.566.000,00.
Obresti od dne premenjave do in-vestacije 14.933.99

Skupaj \$1.580.933.99

Izpisek se potrjuje:

"Nakupovalna zadruga"

Dr. Petrich, I. r.

J. R. Z. ne bi moglo napraviti boljše investacije, ne iz gospodar-skega niti iz političnega stališča, kakor je bila napravljena z naku-pom delnic Blaznikove tiskarne. Enaka tiskarna ne bi bila opre-mljena v Ameriki niti za 75.000. Poleg tega pa se je kupilo tudi hi-šo poleg tiskarne, v katero se na-merava povečati tiskarna in ta dela so že v teku. V najkrajšem času, ko dospajo stroji, ki so že naročeni na Nemškem, se prične tiskati list "Naprej" v tej tiskar-ni in bo stem rešen suženjstva tujih buržoasnih tiskarn. Za ča-sa voline borbe je tiskarna izde-lala veliko večino propagandnih tiskovin, kar je bilo neprecenlj-i-ve vrednosti za volilne uspehe. K temu se vrnemo še pozneje.

(Dalje prih.)

Pohištvo in druga domača oprava, katero ne rabite in vam je v napotjo, je vredna denarja. Mali oglas, za par centov v na-šem listu vas bo zadovoljil s tem, da boste hitro prodali.

trgovca v Evelethu
katerega upravnistvo tega lista
toplo priporoča tamošnjim Slo-
vencem.
Želimo, da mu gredo rojaki
na roko in se naročijo ali pa po-
ravnajo zastalo naročnino za
naš list pri njem.
Upravnistvo.

V "ENAKOPRAVNOSTI"
OGLAŠATE